

den svenske kronprinsen Carl Johan om at han skulle få Norge som «betaling» for å stille svenske tropper til sluttoppgjøret med Napoleon. Ved freden i Kiel 14. januar 1814 avstod den dansk-norske konge Norge til den svenske krone.

24. januar 1814 skrev «Brigade Chef och Befälhavare uti Wermåland», oberstløytnant V. Gahn, til kommandanten på Kongsvinger festning at feltmarskalk von Essen var utnevnt til «General Gouverneur och Vice-Roiöfver konuga riket Norrige», som «uti besittning tagas».

Men Norge hadde mobilisert, og prins Christian Fredrik hadde etter råd fra bl.a. andre Carsten Anker bestemt å ikke overlate Norge til svenskene. Han ga ordre til at svensk innrykning i landet skulle møtes med våpen.

Svenskene hadde ikke mer enn ca. 20 000 mann igjen hjemme i Sverige. Resten var på kontinentet, stillet til disposisjon for sluttoppgjøret med Napoleon. Svenskene kunne ikke følge ordren om å rykke inn i Norge. Det stod til tider mer enn 20 000 mann under våpen i fattige Norge. Klare til å stanse svenskene.

Det betydde at Eidsvoldsforsamlingen fikk gjøre sitt arbeid i fred, beskyttet av den norske hær. Da de svenske hovedstyrker kom tilbake i juni-juli, kunne angrepet komme. Norge ble nødt til å gå i union med Sverige - men med grunnloven (med få endringer) i behold som Eidsvoldsforsamlingen fikk tid til å lage fordi hæren beskyttet landet.

Det hører hjemme i 17.maitalene. Men det står ikke et ord om det i skolenes historiebøker. For det hører liksom ikke med å nevne at landet har hatt nytte av hæren. Iallfall ikke i dag, når tankefulle politikere bryter ned det som var. Uten forsvaret - ingen 17.maigrunnlov!

Anton Olstad, oberstløytnant.

Glemt i 17.maitalene HA 22/5-93

Tsar-Russland, England, Østerrike og Preussen støttet løftet gitt

Glemt i HD 26/5-93 17. maitalene

Med denne overskriften i HD, 15. mai og 22. mai i HA, kommer Anton Olstad atter en gang inn på grensevakten i 1814. Første gangen var for en 10 til 15 år siden. Da skrev han meget bombastisk om våpenmaktens betydning for et land. Og fortsatte med følgende salutt. (Jeg skriver salutt, da norske offiserer alltid har vært livredde for å skyte med skarpt i krig). «Norske soldater stod ved grensen og nektet fienden å ta byttet før Carl Johan var kommet tilbake fra kontinentet».

I disse krigerske linjer fra herr Olstad er det jo nesten som vi hører kanontordenen og den knitrerende geværliden. Men det var faktisk ingenting. Det var så stille og fredelig langs hele grensen at halvparten av de norske troppene ble sendt heim att. Det er jo også vanlig at en stat ikke går til angrep når hærsejfen befinner seg i utlandet. Men så kom han tilbake, og da utpå sommeren i 1814 var krigen der. Og norske offiserer og menige overga seg og overga seg. Masse-desertering over til svenskene. Historikeren Sars taler om festninger som overga seg uten kamp eller nesten uten kamp. (Som vi ser, stor likhet med 1940). Når Olstad må ty til uskyldige grensevakter og blåse opp deres rolige og passive innsats til noe stort og heroisk, vel verdt å nevne i svulmende 17. maitaler, kommer nok det av at de militære nederlag har vært mange og store her i landet. For en 10, 15 år siden fikk han kraftig påpakning for nettopp dette emnet, og jeg synes det er underlig etter så lang tid å ta det fram på nytt. Men jeg nekter å tro at det er utslag av alderdomssvakhet eller uhederlighet. For oberstløytnant Olstad (fryktinngytende tittel) er jo som vi alle vet blank høyremann. Men merkelig er det.

Per Torhaug